

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/549
Toplantı Tarihi/Sayısı : 30.7.2024/49
Karar Numarası : 2024/719
Başvuran : A. T.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın, bulunduğu ceza infaz kurumunda yemeklerin, sağlık sorunlarına uygun bir şekilde diyet listesi hazırlanarak servis edilmediği iddiasına ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran, yaklaşık 20 yıldır gastrit hastası olduğunu ve bu nedenle 2023 yılının Eylül ayına kadar rahatsızlığına uygun diyet yemeklerinin kendisine verildiğini, 2023 yılının Eylül ayından itibaren Adalet Bakanlığının talimatıyla Kurumdaki mutfak teşkilatının kampüs içerisinde bulunan Tekirdağ Açık Ceza İnfaz Kurumuna devredildiğini, o tarihten itibaren kampüste bulunan tüm ceza infaz kurumlarına Tekirdağ Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından yemeklerin dağıtıldığını, ilk 10 gün yemeklerin diyetine uygun bir biçimde geldiğini daha sonrasında ise tüm diyet yemeklerin yağsız, tuzsuz ve çeşitliliği kısıtlanarak servis edilmeye başlandığını, bunun üzerine şikayetlerin çoğaldığını ve pek çok mahpusun diyet yemeklerinin kendisine verilmesi yönündeki taleplerini geri çektiğini, Kurum tarafından mahpusların raporlarının yenilenmesi için hastaneye sevk edildiklerini, 4/12/2023 tarihinde Tekirdağ İsmail Fehmi Cumalıoğlu Şehir Hastanesinden gastrit raporu ve diyet yemek listesi aldığını, bu iki belgenin Kurum tarafından 11/12/2023 tarihinde Tekirdağ Açık Ceza İnfaz Kurumuna gönderildiğini, buna rağmen tarafına verilen diyet yemeklerde herhangi bir düzelme olmayınca 20/1/2024 tarihinde Tekirdağ Açık Ceza İnfaz Kurumuna bir dilekçe gönderdiğini, bunun üzerine yine bir değişiklik yapılmadığını, gastritin yanında bağırsaklarında da rahatsızlık bulunduğunu, muayene için hastaneye gittiğinde kendisine bir tablet verildiğini, kuru fasulye, nohut, barbunya, bezelye, kabak, pırasa, lahanaya gibi besinlerin kendisini rahatsız ettiğini, mevcut durumda bu besinlerle yapılan yemeklerin yağsız ve tuzsuz bir şekilde servis edildiğini, diğer mahpuslara dağıtılan yemeklerin kendilerine verilmediğini, kaşar, beyaz peynir, baklava, sütlaç, puding gibi ürünlerin diyet menüyle beslenen mahpuslara verilmediğini, ortak yemeklerin yağsız ve tuzsuz servis edilmesinin rahatsızlıkları için uygun olmadığını, bu tür yemeklerin kendisini etkilemediğini, bu durumun düzeltilmesi için Adalet Bakanlığına iki, Cumhuriyet Başsavcılığına bir, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları Komisyonuna bir, İnfaz Hakimliğine iki defa dilekçe ile başvuruda bulunduğunu ve iki kez de Anayasa Mahkemesi (AYM) nezdinde bireysel

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

başvuruda bulunduğunu, hastalığı bulunmayan mahpuslara dağıtılan yemeklerin kalorisinin hastalığı bulunan mahpuslara dağıtılandan çok daha fazla olduğunu, mevcut durumda kahvaltı ve sade et dışında bir yemeğin kendisine verilmediğini, Tekirdağ 1. İnfaz Hakimliği tarafından alınan 12/2/2024 Karar tarihli 2023/... dosya numaralı kararda Tekirdağ Açık Ceza İnfaz Kurumundan bilgi istendiğini, Tekirdağ Açık Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü tarafından düzenlenen 30/1/2024 tarihli ve 2024/... sayılı yazıda başvurana gastrit tanısı konulduğu fakat kendisine verilmesi gereken gıdaları gösterir bir listenin bulunmadığının anlaşıldığının belirtildiğini, bu ifadenin doğru olmadığını ve Mahkemeyi yanıltmaya yönelik olduğunu iddia etmekte ve mağduriyetinin giderilmesi için Kurumumuzun girişimlerde bulunmasını talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yargı yetkisi" başlıklı 9'uncu maddesi şöyledir:

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır."

4. Anayasa'nın "Mahkemelerin bağımsızlığı" başlıklı 138'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Hakimler görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz."

5. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir."

6. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili bentleri şöyledir:

"... g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ... i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek ..."

7. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(...)"

(4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.

"(...)"

8. 24/11/2017 tarih ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar" başlıklı 40'inci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz."

9. Mezkûr Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden nnc ncelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı, ... yönlerinden incelenir.”

10. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesi şoyledir:

“(1) n inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) n inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEğERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde, insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, zgrlğnden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal nleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Bununla birlikte başvuru; başvuranın, bulunduğu Ceza İnfaz Kurumunda 2023 yılının Eylül ayından itibaren Adalet Bakanlığının talimatıyla Kurumdaki mutfak teşkilatının kampüs içerisinde bulunan Tekirdağ Açık Ceza İnfaz Kurumuna devredilmesiyle birlikte diyet menüler kapsamında hazırlanan yemeklerin sağlık sorunlarına uygun olmadığı iddiasına ilişkindir.

14. Başvuru dilekçesi ve eklerinin incelemesinden; başvuranın konu ile ilgili Tekirdağ 1. İnfaz Hakimliğine şikyette bulunduğu ve şikyetinin reddedildiği; bunun zerine Tekirdağ 1. Ağır Ceza Mahkemesine itirazda bulunduğu ve bu itirazının da reddedildiği anlaşılmıştır.

15. 23/5/2001 tarihli ve 24410 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 4675 sayılı İnfaz Hkimliği Kanunu’nun “İnfaz hkimliklerinin görevleri” başlıklı 4’üncü maddesinin ilgili bölümü şoyledir:

“İnfaz hkimliklerinin görevleri şunlardır: 1) Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerine kabul edilmeleri, yerleştirilmeleri, barındırılmaları, ısıtılmaları ve giydirilmeleri, beslenmeleri, temizliklerinin sağlanması, bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması, dışarıyla ilişkileri, çalıştırılmaları gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikyetleri incelemek ve karara bağlamak.”

16. 4675 sayılı Kanun’un “İnfaz hkimliğince şikyet üzerine verilen kararlar” başlıklı 6’nci maddesinin ilgili bölümü şoyledir:

“İnfaz hkiminin kararlarına karşı şikyetci veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren yedi gün içinde Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir... İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine (...) yapılır.”

17. Anayasa'nın 9'uncu ve 138'inci maddelerinde; yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde olduğu ve bu yetkinin kullanılmasıyla ilgili hiçbir organ, makam, merci veya kişinin mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

18. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinde, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesinde ise yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler ile yargı organlarında görülmekte olan uyuşmazlıkların Kurumun görev alanına girmeyeceği düzenlenmiştir.

19. Başvuranın talebi yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, başvuruya konu iddiaların yargı makamları önünde ileri sürüldüğü, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve bu sebeple kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

30/7/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye